

Prva skrb pri tem delovanju nam bode, da se doseže namen „almanahov“ vedno popolnše. Na to stran nam bodo v prid lastne skušnje pri prvem letniku i premišljeni soveti, katere so nam dali presojevalci v javnih listih.

„Almanahu“ je dana velika naloga, ker želi seznaniti občinstvo z obliko i z duhom, ki se kaže v raznih jezikih slavjanskega plemena. Ali poleg tega prvega i najsplošnejšega namena hoče „almanah“ podajati čitateljem take snovi, ki osvetljujejo posebnosti slavjanskih narodnosti. Zato je za „almanah“ samo tako gradivo pripravno, ki v leposlovnih, če tudi prav kratkih izdelkih označuje mišljenje i čutjenje dotičnih narodov, dalje ki v znanstvenih sestavkih opisuje specifične kulturne strani bodisi občeslavjanske, bodisi take, ki so samosvojstva posameznih slavjanskih vej.

Samo po taki poti utegne tudi mala knjiga v velikosti i osnovi „slavjanskega almanaha“ zares pospeševati duševno spoznavanje slavjanskih narodov. Po taki poti primerjamo različnosti slavjanske med seboj, utrjujemo dobre posebnosti ter jih sprejemljemo drug od drugega, kajti noben slavjanski narod ni tako popolen, da ne bi mogel pridobiti na kako stran duševno pri sorodnem narodu. Po tem je čisto naravno, da vsak pisatelj, ako je Slavjan, pospešuje medsebojno spoznavanje slavjanskega duha.

I v tem določenem smislu obračamo se na korist Slavjanstva do pisateljev vseh slavjanskih narodnosti, da nam pošiljajo svoje umotvore i znanstvene izdelke.

Slavjansko občinstvo pa prosimo, naj se obilno oglašajo za zabavo i poduk zares slavjanskega duha. Najprej je potreba, da se spoznavamo ter se učimo po naravni poti z gradivom v roki izražati sočutje do sobratov.

Z obilim naročilom pa je slednjič izdatelju mogoče, skrbeti ne samo za dobro, ampak tudi razmerno debelo i v obliki lepo knjigo.

Knjiga bode obsegala, kakor je iz namena razvidno, kolikor mogoče v vseh slavjanskih pisnih jezikih okoli 24 pôl leposlovne i znanstvene tvarine z razmerno enakim prostorom za vsak slavjanski narod. Cena jej bode, kakor vlani, za predplačnike 1 gold. 20 kr., za književno trgovstvo pa 1 gold. 60 kr. Naročevanje se bode sklenilo koncem leta. Knjiga pa izide začetkom novega leta.

Spisi i novci naj se blagovoljno pošiljajo po naslovu: „Radivoj Poznik, Wien, VIII. Florianigasse 17.“

France Podgornik. Radoslav Pukl.

Radivoj Poznik.

Politične stvari.

Je li res nemštvo v nevarnosti?

„Zopet se je pričel boj zoper nemštvo v Avstriji!“ Ta glas je uni dan zagnala nova „Preša“ po svetu in popisala potem celo stran z javkanjem in plakanjem, „da je nemštvo v Avstriji v nevarnosti.“ Pretresovaje volitve na Českem, v Galiciji, na Štajarskem in Kranjskem je skušala dokazati to, da zahtevanje narodne enakopravnosti ni nič drugega, ko — zatiranje nemštva v Avstriji.

Prav čudno je res to, kako ta judovsko-liberalni nemški list do tega krika pride. Ker volitve po kmetijskih občinah in nekaterih mestih niso izvršile se po volji Herbstovi in njegovih pajdašev, ker so volilci ravnali se bolj po svoji zdravi pameti, ko po upitji nekaterih privilegiranih nemčurskih politikarjev, zato —

kričijo judovski časnikarji — se nemštvo v Avstriji zatira! Nemštvo zatirati hočejo po takem Poljaki, Čehi, Slovenci in nemški Tirolci, ravno tako knezi Liechtenstein, Schwarzenberg in Croy, gg. Greuter, Oelz itd.! Ni li to največa bedarija?*) Kateri jezik bi potem Liechtensteini, Schwarzenbergi, Greuterji in Oelzi, ki so čisti nemci, govorili, če bi jim zatrli nemščino? Bi li potem Štajarsko in Tirolsko porusili, bi li naredili, da bi se tam česki, slovenski ali celó laški govorilo?

Da bi nemštvo zatirali si sami Nemci! Kaj takega trditi morejo res le listi ustavaške stranke, ki so zavoljo prevračanja resnice znani uže po vsem svetu. Kdor ne priseže dr. Herbstovi zastavi, je zatiralec Nemcev v Avstriji, — kdor ni o vsem njegovih političnih misli, je reakcionar (nazadnjak), prekucuh! Pravo domoljubje je le Herbstovo; kdor ne gre z njim, je izdajalec domovine, zaničevalec avstrijskih narodov! Tako pridigova on, njegovi politiki privrženi časniki pa to za njim trobijo.

To je grdo sleparstvo. Ne Čehi ne Poljaki, ne Tirolci ne Slovenci niso zatiralci svobode ali veleizdajalci, oni vsi zaničujejo le in ne marajo onih kričačev, ki so na političnem polji le jezike brusili in prazno slamo mlatili, storili pa nič, vsaj prav nič dobrega ne, in ki bi v prihodnje radi ravno tako delali. Da takim žlobudram volilci ne gredó nič več na limanice, to kaže le, da jih ljudstvo avstrijsko ne mara več, to kaže zdravo pamet ljudstva, ki se je dalo nekoliko časa motiti in slepiti, pa se je zdaj zopet predramilo in izbistrilo ter se upira samovoljnosti nekaterih političnih vedežev in mogotcev. Ali ni res prav zanimiva prikazen to, da v deželi, v kateri je blizo 20 let gospodovala ena in ista stranka, katera je ondašnje ljudstvo s tem z vsakovrstnimi pripomočki za-se strojila, da tam, kjer ni imel nihče moči, krivim prerokom potegniti krinke z obrazov, da v tej deželi — pravimo — spoznanje pravice samo po sebi prodere in „nevedna in neomikana“ množica ljudstva po svoji goli pameti pride do prepričanja, da je to, kar se je dozdej počenjalo, slabo in da se toraj zastopanje ljudstva mora izročiti drugim možem? Ni li dalje čudno tudi to, da, če ravno ustavaška stranka ima v svojih rokah vse največe in največjavnejše časnike, kateri politiko sučejo po svoji trmi in uže več ko deset let ljudstvom neprenehoma hvalisajo vladajoče sisteme dobroto, — da toraj vkljub temu časnikarskemu strahovanju je ljudstvo zdaj nasprotnega mnenja postalo in da učitelje take politične dogmatike skozi vrata meče?

Pač se zagrizeni privrženci ustavaške stranke branijo zdaj s tem, da kričijo, da je vlada ta pot pri volitvah roke križem držala. In zavoljo te neutralitete, ki se po konstitucionalnih pravilih sama po sebi razume, napadajo ministerstvo, in ga dolžijo celó „hudo delstva“! Se ve da so hoteli, da bi bila vlada se zopet tako, kakor Auersperg-Lasserjevo ministerstvo pred 6 leti, vtikala v volitve, da bi se bili tudi zdaj, kakor leta 1873. pod vladnim pritiskom volilni zapisniki pačili, da bi bili zopet vse uradnike na noge spravili,

*) Kranjski Kočevarji se gotovo tudi bojijo, da bi jim njih „lepega“ nemškega jezika Slovenci na Kranjskem ne vzeli, sicer ne bi pri volitvah glasovali zmerom Slovincem nasproti! Mar sorodniki „des Herzogs von Gottschee“ ne vedó, da so Slovenci, ko so v deželnem zboru kranjskem šolske postave snovali, zmerom §. 1 tako stilizirali, da učni jezik, izvzemši Kočevje in Weissenfels, je slovenski? Ali ni žive duše v Kočevji, ki bi to svojim ljudem zatajčala, da Slovenci jim prav nič nočejo vzeti, še celó njih krošinj in njih prelepe nemščine ne?

Vred.

da bi bili pomagali kandidatom „ustavaške“ stranke do zmage. Ker pa sedanja vlada tega ni storila — čeravno so mnogi uradniki tudi ta pot ustavakom služili — ker se je postavila na čistejšo ustavno stališče in je prepustila ljudstvu, izvoliti si poslance po svoji volji, zato lažnjivo-liberalno časnikarstvo natolcuje zdaj ministerstvo, da je „liberalizmu“ nasprotno, da se vrača k reakciji itd., kajti po mislih ustavakov je „liberalizem“ to, če gospoduje nemško-liberalna stranka čez vse druge narode. Narodna ravnopravnost jim je reakcija nazadnjaštvo, federalizem in zatiranje nemštva! Kako dolgo neki se bo še mislilo, da ustavoverci niso ob vso pamet! Volilci so jih uže obsodili in ves drugi pravični svet bo isto storil kmalu. Goljufnemu nemčurskemu liberalizmu je odkljenkalo!

Mnogovrstne novice.

* *Boj s kobilicami.* Neka četa ruske armade, katera je bila zoper Tehince iz Gokčaja poslana, je na poti v Elizavetpol — kakor „Kavkaz“ poroča — na tolike trume kobilic zadela, da se je morala na štaciji Dzigamskojski ustaviti. Drugi dan je četa potovala naprej, al komaj je mogla eno vrst pota prodreti, ker se jej je gosta truma kobilic zoperstavila, katera se je vojakom na obleko, orožje in na obraze vsedla. Poveljnik čete major Lazov je zapovedal streljati na-nje. Vojaki so res streljali, al ogenj ni pregnal nadležnega mrčesa. Vojaki so se morali nazaj umakniti v Dzigamskoj, ker jim nikakor ni bilo mogoče prodreti silnih kobilicnih trum, ki so 35 kvadratnih vrst zemlje posedle.

* *Kinežki zid,* kateremu ga ni para na svetu, popisuje ameriški inženir Undank, ki v Kini vodi stavbo železnic in je pregledal ta velikanski zid, tako-le: Dolg je 360 nemških milj, visok 18 sežnjev, a širok pa 15 sežnjev. Temelj sestoji iz samega trdega granita. Na vsakih 200 do 300 korakov so trdi stolpi, visoki 25 do 30 sežnjev, a široki 24. Na zidu so z obeh strani prsobrani, tako, da morejo iti branilci od enega stolpa do drugega, da jih sovražnik ne opazi. Zid razprostira se brez obzira na tla preko gorá, dolin in ravnin; na potocih in manjih rekah sezidani so mostovi, velike reke čuva na obeh obalah mnogo močnih kul. Zid je sezidan okolo 200 let pred Kristom proti navalom Tatarov. Čas, kar so ga porabili za stavljenje tega kolosalnega zida, in trošek ne more se preračunati. Delalo ga je gotovo več milijonov ljudi.

Naši dopisi.

V Gorici 6. jul. — Najpred par besedic o zadnjem mojem dopisu (v štev. 28. „Novic“ od 9. dne t. m.). Pazljivi čitatelj je zapazil, da je kakih 9—10 vrst (od besede „Danes...“ v 17. vrsti do besed „meminisse juvat“ v 26. vrsti) celó nerazumljivih. To prihaja od tod, ker je pred temi nejasnimi vrstami izpuščenega nekaj, s čemur je omenjeni odstavek v tesni zvezi. — Končal sem zadnji dopis s kandidaturom dr. Pajerjevo; današnjega naj začnem z izvolitvijo njegovo. Pretekli terek (8. t. m.) je bil hud dan v Gorici. Zdralo se je — oziroma pooblastil poslalo — 248 velikih posestnikov. Pajer je dobil 176, njegov nasprotnik Vicentini 71 glasov (Pajer in Vicentini sta sošolca). Nekdo je v „Triester Zeitung“-i preračunal, da od Vicentini-evih glasov je samih 15 došlo mu od „Isonzo“-ve stranke, katera ga je bila za kandidata postavila, ostale sta mu nabrala dva velikoposestnika, ki nista „Isonzo“-vca. S tem se hoče do-

kazati, da je „Isonzo“ vojskovodja brez vojske. *) Bodí temu, kakor koli, — zmaga Pajerjeva je sijajna vkljub vsem brezozirnim ovadam v „Isonzo“-u. Tù mi prihaja na misel, kar je nekdo rekel zastran kandidatur o volitvah: „Če ne znaš vesti izprašati in generalne spovedi opraviti — kandiduj!“ „Če ne veš, kaj je javna pokora, kandiduj!“ — Čas je dober zdravnik; razmere so gledé dr. Pajerja mnogo popravile, mnogo poravnale. — Naša dežela bode imela v državnem zboru četrvero mož, ki so — naj reče kedo, kar hoče — cvet njene inteligencije in veljave. — Še nekaj naj povem o volitveni agitaciji dne 8. julija t. l. Prilepljeni so bili po uličnih ogljih mēter široki plakati, ki so Vicentini-a priporočali v italijanskem in slovenskem jeziku. Vidite, da smo že „Isonzo“-vcem „fratelli“?! O teh plakatih piše „L'Eco“ tako-le: „Volitev poslanca za véliko posestvo je ponudila priložnost neki čudni prikazni — nepričakovani in mnogim ugodni. Prejšnji čas niso hoteli „Isonzo“ in njegovi janičarji trpeti, da bi se po mestnih zidovih ali vratih prilepljala slovenska oznanila ali razstavljala kaka slovenska znamenja. Trdili so, da je mesto italijansko in da tiste inostranske grdobe ne smejo Italijani trpeti, z eno besedo, da italijanski zidovi morajo ostati deviški ter da jih ne sme oskruniti nikak slovenski madež. Zdaj pa so se menda skesali. Pretekli terek, ker so se hoteli prikupiti slovenskim volilcem in pridobiti glasov svojemu kandidatu, dali so prilepiti po ogljih zraven italijanskih pozivov tudi velikanske slovenske plakate z debelimi črkami — priporočajoče njihovega moža. Po pravici naj povemo: ta nedolžna hudobijica ni presunila srca slovenskim volilcem, kateri so brž ko ne premislili, da tista bratovska ljubezen je bila enmalo kosmata; vendar pa — led je razbit, združba je dognana in po „Isonzo“-vem in njegovih prijatlov prizadevanji — smo zdaj vsi bratje, vsi zavezniki. Tako je tedaj preklicano prokletstvo, ki je do sedaj tlačilo slovenske spise in plakate in naši slovenski sodeželani ali someščani lahko mislijo zdaj, da, če so slovenska oznanila pripuščena, kedar je vseč „Isonzo“-u, ne bodo — gotovo ne — prepovedana, kedar bode — ne gledé na „Isonzo“ — Slovencem samim vseč, prilepiti jih. — Ecco, che l' „Eco“ è l' eco del nostro cuore! — Hočete, da Vam povem, kaj se pri nas zdaj, po volitvah, kuha v naši slovenski politiški kuhinji? kako se stranke zbirajo in urejajo? kako naš časnik lastnikov in urednikov, uredniki časnika iščejo? kako se sloga in „Sloga“ kuje? Čemu bom to pravil? Saj bode v kratkem vse očitno. Gospoda naša! če stvarite kaj za deželo in narod, bode trpežno, stanovitno; če pa samo za stranko ali za-se kaj skovate, pojde spet vse rakom žvižgat.

Iz Trsta 12. julija. (Poslano.) Čital sem v „Slov. Narodu“ in celó v tukajšnji „Edinosti“, da je trgovinska firma: „J. Pipan & Comp.“ nehala itd. Zato moram objaviti p. t. občinstvu, da se ima to le tako razumeti, da prav za prav moja firma nikakor ni nehala in da sem le sodružabnike spremenil, s katerimi svojo trgo-

*) Prebrisani „Isonzo“ „Triester-Zeitung“-o spet se svojo statistiko pobija, in sicer tako-le: Pajer je imel 49 aristokratskih glasov, 12 od tujcev in družeb, 80 slovenskih, skup 141; kar jih še manjka do 176, to je, 35 glasov je bilo italijanskih. Vicentini pa je imel od svojih 71 glasov 67 čisto italijanskih. — Dalje šteje „Isonzo“ tako-le: Vseh velikoposestvenih glasov skup je 314, italijanskih 157, slovenskih 92, od ostalih 65 pa je 16 tujih — od družeb in industrialnih ustanov — in 49 aristokratskih. O naši aristokratiji pravi „Isonzo“, da je brez narodnosti in domovine, da bi rada bila nemška, pa da nima pravice šteti se k Nemcem.